Ч. 41 (13.586). Львів, пятниця 16. лютого 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічне 15·00 „
Піврічне 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і влвр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

# Ганебна кириня.

**Москвофільські банкроти і велика „маніфестація“ за „рускім біскупем“. — На чисті води.**

Ще на устах усіх величаве свято цілої Лемківщини в Сяноці, про яке вже відомо читачам „Діла“, а яке виявило наглядно геть усім чинникам та москвофільським банкротам-киринникам, що народня маса Лемківщини враз з відданою їй інтелігенцією міцно обєдналась біля свого Провідника Церкви, Кир Йосафата, а вже москвофільські банкроти почали нову ганебну кириню, намагаючись збити для себе політичний капітал саме з тієї великої релігійно-національної маніфестації. І тільки тому доводиться повернути вдруге до тієї події, яка без сумніву приспішить відродження Лемківщини під релігійним і національним оглядом та спаралізує злочинну акцію москвофільських недобитків.

Ось ці москвофільські банкроти, провалившись із поширюванням на Лемківщині „варшавського православія“, змінили наразі основно свою тактику і з носіїв православія стали завзятими оборонцями „повної незалежности греко-католицької Церкви на Лемківщині“ з окремим епископом, але обовязково їхніх політичних переконань. Діставши такий „національний“ здобуток, як „лемківський буквар“, який уже теж заведено до народніх шкіл на Лемківщині, погнали москвофіли на епископа Кир Йосафата та підчинене йому духовенство неперебірчивими засобами, у супроводі частини польської преси, тіхчему кампанію, якої не гадають припинити, бажаючи ось-так осягнути свою мету: іменування окремого „русского епископа“ для Лемківщини. Але інстинкт самозбереження лемків та муравлина праця інтелігенції і гр.-кат. духовенства паралізують цю каїнову роботу і лишень приспішують зріст національної свідомости та релігійної єдности, якої спонтанічним виявом був саме великий здвиг народу в Сяноці в дні 30. січня ц. р.

І ось москвофільські баламути, аби рятувати себе перед повною компромітацією перед своїми, теперішніми опікунами, скликали теж на день 30. січня ц. р. зїзд „Русской Селянской Организації“, на який, по тяжких зусиллях вдалось аранжерам враз із сяніцькими „меценатами“ та їхніми збаламученими ще декількома ступайками з поблизьких сіл стягнути ледви 50 учасників. На тому „зїзді“ виливають по старому звичаю помиї на Кир Йосафата та підчинене йому духовенство, бо до ніякої важкої, органічної праці вони вже не здібні, і вибирають делегацію, яка має виїхати до Варшави та домагатись від рішаючих чинників іменування в найближчому часі для Лемківщини „руского епископа“, бо, мовляв, лемки зїхались до Сянока так численно тільки тому, що бажають для себе „русского епископа“. У склад цієї делегації увійшли: зі Сянока Емануель Мокрицький, емер. скарбовий радник і (о іроніє!) о. Йосиф Сіненкинський, емер. катехит та трьох селян, а саме: Дмитро Галицький з Вільховець, Соболевський з Костарівець і Ваньо Тилька з Тирави Сільної. А тому що грошей на дорогу нема, бо їхні установи в Сяноці збанкротували, вислали прохання до „власть імущих“, щоби бодай приділили делегатам знижкові білети на подорож до Варшави.

Одночасно „Газета Поранна“ з дня 7. лютого ц. р. немов єрихонська труба сповістила вже „всім, всім“, що в Сяноці відбувся зїзд з Лемківщини, який заявився за „рускім біскупем“. Ближче не будемо спинюватися над тією неправдивою нотаткою „Г. П.“, яка, вірна своїм традиціям, поширює очевидну неправду між своїми читачами, хоч „Діло“ раніше, бо ще 5. лютого, принесло вичерпуючі інформації про цей великий здвиг народу в Сяноці і редактори „Г. П.“ не могли хіба їх переочити. Але не все справа стики.

Зате куди важливіший сам факт, що москвофільські банкроти, програвши вже свою останню ставку, намагаються збивати політичний капітал з української національно-релігійної маніфестації, щоби тільки не стратити ласки у своїх опікунів. А факт, що у склад делегації входить гр.-кат. катехит, байдуже, що вже на емеритурі і тому залежний від свого епископа, зайвий раз доказує, що ґрунт під православія на Лемківщині підготовили самі такі греко-католицькі духовники-москвофіли, які роками вмовляли в лемка, що „праліва“ православна віра та єдність з таким-же православним руським народом урятує лемків перед польонізацією; це їм не шкодить, що тепер, попікшися на цій імпрезі, грають уже на іншу дудку. І цього факту не змінять ганебні наклепи на Кир Йосафата та підчинене йому духовенство, що, мовляв, лемки, „рятуючись перед українізацією, втікають на православіє і лишень „русский“ епископ спинить цей перехід на православіє“. Ні! Лише дрібна і всеобіймаюча щоденна муравлина праця нашої інтелігенції та духовенства врятує Лемківщину для нашого народу, для його національної єдности.

(j—r)

—o—

# Домашня війна в Австрії.

### ЗАВЗЯТІ БОЇ В ОТАКРІНГУ.

Берлінські часописи подають подробиці завзятих боїв між військом і соціялістами в Отакрінгу. Робітничий дім, хоч обстрілюваний артилерією, ще в год. 13 не піддався. Військові відділи пробували підійти ближче, щоби висадити будинок у повітря. Великі комплекси домів „Ляндляйтен“, де живе 5.000 осіб, находилися в тім часі в руках соціялістів і **були острілювані з гавбиць та скорострілів.** Особливо завзяті бої йшли за дім Маркса на Гайлігенштетенштрасе. **Горішні поверхи дому станули у вогні і соціялісти забарикадувалися в долішній части будинку.** Вкінці військо здобуло будинок і тоді розпочалися драматичні сцени. Соціялісти ставили розпучливий опір. **За кожні сіни, за кожні сходи боролися до затину. Середуща частина великого комплексу будинку завалилася.** Зачувати, що військо **висадило частину дому в повітря.** 600 членів Шуцбунду дісталося в полон і стануть **перед наглим судом.**

В надзвичайнім додатку „Вінер Цтг.“ подає опис боїв за робітничий дім в Отакрінгу. Дім заняло вкінці урядове військо. Перший добувся до того дому віцеканцлер майор Фей.

Також у дільниці Майдлінґ мусіли передполуднем **здобувати приступом кілька громадських домів.**

### АРТИЛЕРІЯ БОМБАРДУЄ ФЛЬОРІСДОРФ.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. На основі інформацій нім. інформаційного бюра в год. 18 у Відні вибухли нові бої. Найбільше напруження було у **Фльорісдорфі.** Зібралися там **найсильніші відділи комуністів** по другому боці Дунаю. **Військо острілювало їх з гармат.** Бої шаліли особливо біля головного будинку пожежної сторожі. З того будинку члени Шуцбунду острілювали недалекий комісаріят поліції. Після тяжкого змагання війську вдалося здобути будинок міських купалень, що був теж осередком соціялістів. Знайдено там **великі запаси зброї й муніції,** приготовані для Шуцбунду.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. На основі повідомлень з Відня в год. 19·18 ситуація була така: Дільницю Фльорісдорф по другому боці Дунаю **опанували зовсім урядові військові відділи.** Відділи Шуцбунду держаться ще в кількох місцях біля залізничого шляху і газівні. Тепер війська розпочали **окрилюючі атаки.**

Продовження на стор. 5



# На шляху до пляного і примусового збуту в хліборобстві.

**Проєкт закону організації збуту хліборобських продуктів.**

Хліборобство найдовше встоялося перед т. зв. пляновою господаркою і нормуванням її державою чи іншими впливовими чинниками. Одначе чим далі тревае теперішній господарський хаос, тим частіше назрівають проєкти, щоби в господарку хліборобів увести якісь норми. Покищо ці норми тільки рідко відносяться до самої продукції (обмеження площі збіжа в Америці); частіше відносяться вони до нормування цін за хліборобські продукти (тверді ціни на збіже в Німеччині), або до означування контингентів для збуту і створення примусових організацій продуцентів (Англія). Одначе вже ці прояви є заповідю того, що держави думають над тим, аби своїм впливом охопити також хліборобство і силою направити його в те русло, яке, на думку уряду, булоб найвідповідніше. Це рівнозначне з відступленням від господарського лібералізму також у хліборобстві. Такі заходи в ріжних країнах впливають очевидно також на сусідів і разом з тим виникають подібні проєкти щодо обмеження свободи обороту продуктами хлібороба, при чому вони ріжної форми. Саме тепер підготовляють у Варшаві у міністерстві хліборобства проєкт закону про організацію збуту хліборобських продуктів, який передискутовано на днях у Хліборобській Палаті у Львові. Цей проєкт може стати небавком законом, що буде мати далекосяглі наслідки для всього нашого, зокрема кооперативного життя.

Цей проєкт закону каже, що для того, аби збут хліборобських продуктів краще наладнати, рада міністрів може покликати до життя відповідні організації. Ці організації можуть діяти або на терені цілої держави, або в поодиноких округах. Своєю працею будуть вони обнимати збут продуктів хліборобства, лісівництва, городництва, годівлі та риболовства, і то або один або більше предметів з цілої групи цих продуктів. Ініціятиву до опрацювання проєкту таких організацій полишено хліборобським товариствам, чи пак самим зацікавленим у цій справі продуцентам (хліборобам). Одначе коли самі хлібороби чи їх організації з такою ініціятивою не виступлять, а міністер хліборобства уважатиме таку організацію збуту за конечну, то він може доручити Хліборобській Палаті випрацювати такий проєкт. Опрацьований проєкт організації пересилають

до Хліборобських Палат на голосування. Коли проект збере 2/3 голосів, то його вводять у життя і творять дотичну організацію продуцентів. Колиж проект на цім голосуванню перепаде, то міністер хліборобства зарядже нове голосування, при чому може бути змінений спосіб голосування. З цього виходить, що в кожному разі, коли це є бажанням міністерства хліборобства, проект організації збуту таки приймуть.

Схема організації збуту може передбачувати: а) організації продуцентів, що купують і продають дотичні продукти на власний рахунок або в коміс на рахунок продуцентів; б) організації продуцентів, що займаються перерібкою дотичних продуктів на власний рахунок або комісово на рахунок продуцентів; в) організації продуцентів, що не ведуть торговлі і є обмежені тільки до реґулювання ринкових відносин, контингентування та управильнювання подажі і г) організації, що займаються комбіновано всіми трьома родами праці. При обговоренні проекту у Львівській Хліборобській Палаті скреслено при організаціях б) точку про комісову перерібку на рахунок продуцентів.

Дальше в організаційній схемі будуть приписи щодо кар на продуцентів за невиконування обовязків, які на них накладає організація збуту, за нелеґальне продавання продуктів і т. д. Схема організації продуцентів має теж обнимати обовязок для купців вплачувати частини або цілість належности за продукти до каси організації. Рада міністрів установить кари на тих, що набувають дотичні продукти поза організацією продуцентів.

Важною постановою є те, що коли цього вимагає положення на ринках, рада міністрів може покликати до життя примусову організацію тих, що торгують або переробляють хліборобські продукти. При цій точці принято поправку наших представників, що хліборобська кооперація — це організація продуцентів-хліборобів і не підпадає під примусову організацію купців, яку може створити влада. Також накладає проект закону кари на тих купців і фабрикантів, що не підчиняються примусовій їх організації. В справах спорів цих примусових організацій рішають окружні суди; в справі переступлення компетенції примусовою організацією — Картелевий Суд.

Цей проект закону, за яким заявилися в більшости всі польські хліборобські організації, може поставити нас небавком перед явищем великих монополістичних організацій збуту хліборобських плодів, які будуть мати дійсно великі права. З уваги на примусовість будуть вони рішати не тільки на ринках, але також у доходовости наших сільських господарств. Проект цей досі настільки новий, що навіть його автори і прихильники не можуть докладно вияснити, як будуть виглядати ці нові організації збуту хліборобських продуктів та яке буде їх відношення до добровільних організацій продуцентів, якими є в першу чергу наша кооперація, а дальше і хліборобські товариства.

На всякий випадок цей закон, якщо він буде ухвалений (а впевняють, що так), буде першим великим кроком до введення плянової, а то й примусової господарки у хліборобстві. Це буде покищо у збуті хліборобських продуктів, який є чи не найважнішою ділянкою у циклі заходів для устійнення рентовности сільського господарства. Маємо враження, що цей закон принесе ще неодин клопіт, а його авторам може й розчарування, бо примус і згори накинений плян у сільському господарстві досі майже з правила не доводив до нічого путнього.

Інж. д-р Евген Храплівий.

# Болячки національної політики.

**Зміст промови посла Ст. Кузика 10. лютого 1934 р. на пленумі сойму при дебаті буджету міністерства внутрішніх справ.**

### НАЛЕЖИМО ДО ІНШОЇ „ГРУПИ“.

Для українського народу в Польщі немає уряду ані ресортових міністрів, а істнує тільки одно міністерство внутрішніх справ, що має рішальний вплив на полагоду всіх українських справ. Про кредити для українських банкових інституцій рішає міністерство внутрішніх справ, чи українська приватна школа має істнувати, або чи українець учитель має там учити рішає воєвідський виділ безпеки, чи освітня, господарська чи спортова установа має істнувати рішає староство, а навіть постерунок поліції. Нічого не може статися без поліційної апробати. Таке нескладне відношення уряду до українського народу дуже влекшує і спрощує українську проблему в Польщі, одначе польсько-українські взаємини загострює і як не як, а така політика на дальшу мету мусить провалитись на цілій лінії.

Всі дотеперішні міністри внутрішніх справ, а в тому і теперішній міністер, коли торкалися української проблеми, то обговорювали не свій ресорт, а цілість політики держави супроти українців. Одначе всі вони трактували проблему українську дрібничково, зводили її виключно до забезпеки особистих інтересів горожан-українців, причому теперішній міністер заявив, що українці не можуть мати до уряду претенсій за привілеї з огляду на свою приналежність до окремої етнічної групи.

### ЯК ВИГЛЯДАЄ РІВНОПРАВНІСТЬ.

Українці не стараються мати упривілеєного становища в Польщі, одначе жадають, щоби їм як народові забезпечити повну можливість національного розвою. Навпаки, польський уряд хоче розбити український нарід на атомиодиниці, котрі можуть числити єдино на безпеку майна і життя наскільки відлучаться від спільного пня і свою національність проміняють на злиденне животіння одиниці. Таке примітизування українського життя не вирішить української пробеми в Польщі, український нарід як цілість, це орґанізм, що має власні природні закони розвою і ніяка сила зломити їх не зможе.

Коли польська політика не може, або не хоче спромогтись на поважне вирішення української проблеми, а має на увазі тільки рівноправність прав і обовязки горожан, то придивімось як ця рівноправність українських горожан у Польщі виглядає.

(Промовець обговорює справу винищування українського шкільництва, культурно-освітнього і господарського життя на українських землях та конфіскату українських часописів та публікацій. Згадує теж про звільнювання урядовців українців та винищування вільних професій).

До українця ставляться у Польщі як до злочинного типу, кожна молода людина наражена кожної хвилини на арешт, бо влада підозріває, що він як українець, мусить належати до українських нелеґальних орґанізацій. Витворилася якась психоза, яка з одної сторони диктує владі винищувати всі українські організації, а з другої довела до того, що влада поліційна, йдучи за тою психозою старається викривати неістнуючі нелеґальні українські організації. Маса поліційної служби явної і тайної старається в нинішніх часах крізи і редукції оправдати потребу свого істнування, алярмованням вищої влади фальшивими відомостями про те, що відкрила величезні нелеґальні українські орґанізації. Конфіденціональна служба дійшла на українських землях до фантастичних розмірів. По всіх українських товариствах працюють висланці польської поліції, як конфіденти. Маємо докази, що поліція вербує конфідентів серед молоді українських середніх шкіл.“



ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. ЛЮТОГО 1934.

ҐРЕТА ЙООС.

## Незнайомий приятель.

Маня була справді люта. З легкого пообіднього сну прокинув її телефон і вона почула чужий голос:

— Чи хотілиб ви нині провести зі мною вечір?

— Хто говорить?

— Зовсім незнайомий.

— Чи не можете подати свого прізвища?

— Ні.

— І гадаєте, що я — —

— Не гадаю, тільки бажаю.

— А ви знаєте мене?

— Ми ще ніколи не зустрічались.

— А чомуж хочете бути нині зі мною?

— Про це довідаєтесь сами, коли вже будете зі мною.

Голос при телефоні мав у собі щось цікавого. Маня любила несподіванки.

— Добре, прийду, де будете на мене ждати?

— Пів до восьмої пришлю за вами авто.

Після 10-ої години вечором Маня вийшла з незнайомим з опери. Маленька льожа при самій сцені заступила їм самотну кімнатку. Мані подобався незнайомий незвичайно. Це був стрункий, широкоплечий мужчина, його руки були виніжнені, а його голос вказував на те, що він мав досвід у поведінці з жіноцтвом. Маня і не завагалась коли він хотів її поцілувати. Саме у тій хвилині, коли завіса падала, їх уста торкнулись.

— Тепер мусите мені сказати, як Ви називаєтесь.

— Я не хотів би...

— Навіть тепер коли ми вже — —

Незнайомий накинув їй на плечі плащ.

— Чи не хотілиб Ви зайти до мене ще на скляночку чаю? — спитав незнайомий.

— Виключене.

— То я проведу Вас до хати.

Вона глянула на нього з острахом:

— Ні, це неможливе. Я Вас не можу прийняти у себе дома.

— Я про це і не думав — відповів він спокійно.

Вони виходили широкими сходами з Опери. Коли вже сиділи в авті, Маня мусіла сама зі себе сміятись, коли спитала:

— Якби я була прийшла до Вас, то булаб знала тепер Ваше імя.

— Ні. Я стягнув білет зі своїх дверей. Крім цього Ви надаремне розпитувалиб, до кого належить це авто. Число авта і прізвище його власника чи підприємця теж фальшиві.

— Чи Ви може маєте намір вивезти мене силоміць, убити і затерти за собою сліди?

— Ви перецінюєте мій темперамент.

— Но, добре, але навіщо такі секрети?!

— Колись Ви мене зрозумієте.

Авто зупинилось перед домом.

Маня вбігла до свого мешкання. Вона мала нараз таке враження, якби її викликали хитро з хати на те, щоб зробити влом. Уявляла собі, що все буде в хаті поперекидане, замки розбиті, шнури телефону перерізані, служниця мертва, а в найкращому разі на столі буде лежати листок з кількома словами: „Тепер уже знаєте, хто я такий“. Тимчасом ні сліду того всього. Велика китиця зі сотнею багровими гвоздиками лежала на її ліжку.

Маня рішила, що все це дуже приємне, але якби побачила влом, то таки її нерви булиб спокійніші.

Найближчих кілька днів провела вона знову у товаристві незнайомого. Виринав він перед нею то тут, то там, начеб зовсім випадково, а вона чимало разів, як він зветься, а проте він зом до театру, до кавярні, на концерти. Возив він її своїм автом на прогульки і по дорозі зупинялися у маленьких ресторанчиках. Питала вона кілька разів, як він зветься, а проте він завсіди рішуче відмовлявся виявити їй цю тайну.

Колись ти вже довідаєшся про це — відповідав він заєдно — а тоді мене зрозумієш.

Одного разу вернулась Маня до хати і почула здалека ясний жіночий голос: „Маню! Нарешті! Це ти!“

Це була її приятелька, якої вона не бачила кілька місяців. За нею стояв якийсь мужчина. Він поклонився чемно, якось так, якби трохи було йому ніяково. Це був її знайомий — незнайомий.

Приятелька всміхалась.

— Маню, дозволь, що представлю тобі свого нареченого, а тобі, Марселе, мою найкращу приятельку, про яку я тобі так часто оповідала. Чи вона тобі подобається?

При найближчій зустрічі Мані з нареченим своєї приятельки, сказала Маня коротко:

— Тепер я вже знаю, чому Ви промовчали своє прізвище. Аж тепер розумію

— Ні, не розумієте!

— Якто не розумію! — відповіла Маня обурена. — Ви замовчали своє прізвище, бо Ви знали, що я не схочу ошукати ніколи своєї приятельки.

Він покрутив головою:

— Я знав, що Ви мене хибно зрозумієте. Я не сказав вам свого прізвища, бо Ви знали ще прізвище від своєї приятельки і знали, що я її приятель. Для мене булаб це надто легка забава. Нема для жінки більшої приємности, як відобрати своїй приятельці її „мужчину“. Тому то я промовчав своє імя. Я хотів здобути собі симпатію у Вас, завдяки власним прикметам, а не під впливом Вашої жіночої порожнечі. Чи маю рацію, Маню?

Вона сказала вперше до нього „ти“:

— Так, маєш рацію, Марселе.

Перекл. А. Б.

### МЕТА — СТРИМАТИ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

Промовець наводить приміри такого набору серед учнів середніх шкіл, та заявляє, що така тактика поліції, купування душ шкільної молоді під оглядом педаґогічним і горожанським неможлива, а чести польській владі не приносить. Українське громадянство переконане, що поліція, арештуючи українську молодь має на меті стримати розвиток української інтеліґенції і викликати репресії українського шкільництва.

Промовець згадує, що польська соймова більшість й уряд оправдують поліційні методи тим, що серед українського народу існують нелеґальні організації. Згадує теж, що та більшість і уряд обвинувачує українське представництво, що воно потурає нелеґальним методам боротьби з польською державою, та не навчило власної молоді, ні українського громадянства політичного реалізму, та питає, що зі своєї сторони зробила польська більшість і уряд, щоб могли почванитися політичним реалізмом. Смертельний удар українському політичному реалізмові, заявляє промовець, завдають ті сумні цифри українського національного білянсу, які вказують, що за часів польської влади на українських землях стратив український нарід ціле шкільництво, громадську самоуправу, цілий ряд освітніх, культурних і господарських установ, а придбав тільки те, що молодь замісць освічуватись у школах, вишколюється масово по арештах. Зміна настроїв громадянства, а в тім української молоді може прийти тільки зі зміною політики польського уряду супроти українського народу. Чванилися панове, що дійдуть до українського народу через голови українських політиків, а своєю політикою допровадили би до того, що по одній боці на арені стоїть поліція зі своїми помічниками, конфідентами і провокаторами, а по другій стороні стоять нелеґальні українські орґанізації. Уряд і соймова більшість, хотять своїми методами зіпхати ціле українське громадянство на нелеґальні дороги.

З черги обговорює промовець справи громадської самоуправи та заявляє, що і сам закон і практика, при помочі того закону переведжена, має на меті екстермінаційну політику на українських землях.

### ПОЛІТИКА ВИНИЩУВАННЯ.

У боротьбі з українським народом уживає польський уряд одної методи, що ображує гідність нашого народу, а саме дивиться на український нарід як нескристалізовану цілість. Старається опанувати наші окраїни тим, що ділить український нарід на гуцулів, лемків, волиняків, поліщуків і т. д. Староста в Берестю заявив, цілком отверто, що на Поліссі українців нема, а є тут лише „тутейший нарід", що карта Полісся є біла і в найближчій будуччині будуть там виключно поляки православного віроісповідання. Ті самі практики діються на Лемківщині, де творять спеціяльний лемківський буквар, щоби при помочі його відірвати лемків від українського пня. Взагалі на наших окраїнах веде уряд політику винищування цілого українського життя, вживаючи до того преріжних метод. Промовець ілюструє маркантними прикладами ті практики на наших окраїнах.

З черги згадує промовець про підтримування у Польщі урядом москвофільського руху для паралізування українського національного життя. Два братні народи, колишня Росія і нинішня Польща подали собі руки, для винищування українського народу. Колись царська Росія створила в Галичині москвофільський рух для паралізування українського національного життя. Не стало кормителя, впали також і підстави того москвофільського руху. Сьогодні, коли навіть колишні ідеольоги москвофільського руху відхрещуються від нього, той рух знайшов собі опікуна в польськім уряді. Ми однако певні, що те животіння вимираючого москвофільського світа скінчиться так само, як скінчилося по упадку російського царату.

Зчерги згадує промовець про винищування москвофільським табором майна Народнього Дому, чому дає свою апробату польський уряд.

### ДАРЕМНІ РЕПРЕСІЇ.

З гордістю заявляє промовець — мусимо признати, що ніякі репресії ані практики органів влади не вплинули на активність українського народу у розбудові його національного життя, а в жадному разі не вплинули на те, що український нарід відорвався від спільного пня. Навіть на найдальших окраїнах переносить український нарід з затисненим пястуком фізичні і моральні удари, розбудовуючи своє національне життя.

Уряд не хоче добачити правди і ставиться до нас як до народу, що не існує. „Не било нет і не будет" українського народу, — оце гасло здійснювання в Польській Республиці. При помочі поліційних репресій прямує польська влада до повного знищення цілого нац. українського життя, прямує до того, щоб самостійне українське національне життя зутраквізувати у всіх його ділянках, полишаючи єдине право вживання мови і греко-католицької чи православної віри. У XX. ст. людський збір, що є злучений внутрішньо лише вірою і мовою не є народом. Така польська політика, що остаточно залишає українцям тільки мову і віру, а все інше вважає протидержавним ділянням, є — винародовлюванням українців. Відомо, що нарід, який ціл гетакомби жертв положив у боротьбі за свою державну незалежність, винародовити не можна.

### НАРОДІВ ВИНИЩИТИ НЕ МОЖНА.

Пропали імперії, які провадили супроти чужих народів безоглядну політику. На цілім сучаснім світі запановує погляд, що жадний нарід не має права панувати над іншим народом, що всі народи покликані до власного вільного життя, що сьогодні навіть кольоніями треба управляти так, щоб вони дозрівали до повної рівности з пануючими нині народами. Висвободжуються сьогодні підбиті народи не лише близького і далекого Сходу, але на цілому світі. І в такому часі польський уряд змагає всіма засобами винародовити українське життя. Даремна праця!

Проблеми української, проблеми великого і зі світлими традиціями народу не можна розвязувати при помочі поліц. репресій. При помочі тих засобів можна спинити культурне життя українського народу. Можна припинювати його розвій на полі культури, освіти і національного господарства, можна спробувати відібрати йому навіть назву народу, однакож це все вдасться лише на короткий час. Держави, головно ті, що складаються з ріжних народностей, є твором механічним, держави повстають, розвиваються і упадають, а лише нарід є вічний, безсмертний і непереможний. І таким є нарід український.

**Ширіть наш часопис!**



## Розбройна конференція погребана.

ЛЬОНДОН, 14. 2. ПАТ. Президія розбройної конференції дійшла сьогодні після довших нарад до висновку, що скликання розбройної конференції тепер булоб недоцільним. Розглянувши ноти британську, французьку й італійську та вислідн дипльоматичних французько-німецьких розмов президія ствердила, що ріжниці поглядів між Францією й Німеччиною ще такі великі, що годі надіятись швидкого їх поладнання. Беручи під увагу, що британський уряд хоче вислати до Парижа, Риму і Берліна мін. Ідена задля докладнішого виясненя своїх пропозицій, президія конференції вважає найвідповіднішим зачекати на вислідн тих розмов, наслідком чого рішила зібратися знову 10. квітня, розглянути ситуацію на ново й обмірковувати, чи визначення речинця розбройної конференції можливе.

В британських політичних колах коментують повище рішення як тихий конець розбройної конференції, яка взагалі вже більше не зійдеться.

## Що чувати з Бирдом?

НЮ ЙОРК, 14. 2. ПАТ. Адмірал Бирд покинув своє полярне таборище т. зв. Малу Америку і на покладі корабля вирушив в напрямі незнаної землі, яка кілька разів звертала його увагу. Адм. Бирд прямує в сторону рогу Кольбек і буде старатись дійти якнайдальше, оскільки позволять йому леди.

# Протиукраїнська жидівська пропаґанда тріває дальше!

**Головний Секретаріят УНДО подає дальші відомости про протиукраїнську пропаґанду жидів.**

Появилася третя з черги стаття в „Джуїш Кронікл" з дня 2. н. м., писана тимсамим **„спеціяльним кореспондентом зі Львова"**, про якого вчора писало „Діло". Повторяє багато з того, що вже було сказано в попередніх статтях.

Наголовок: **„Український терор.** — Жидівська біднота по містах. — Купці зруйновані організованим бойкотом. — Поліційні заходи проти терору":

„Бойкот спричинив страшні наслідки не тільки для жидів із сіл, але загалом усіх жидів Східної Галичини. Як я вже згадав минулого тижня, українські кооперативи відібрали жидівським склепам покупця, а церква, (!) політики (!) і преса (!!) з успіхом закликають до бойкоту (!!). Біля 15.000 жидів вже покинуло село, а за ними підуть дальші тисячі, як тільки найдуть до цього змогу. Та українці не хочуть купувати їхніх домів чи хазяйств. „Ми дістанемо все в короткім часі даром" — кажуть вони.

„Тут приходимо до другої сторінки трагедії. Бойкот і терор (!!) знищили не тільки жидів по селах, але захитали екзистенцію жидів по містах, особливо по малих містечках, куди втекли жиди зі сіл. Бо українці не тільки відмовляються купувати у жида, але й відмовляються йому продавати... Тепер українські селяни більше не купують в жидівських крамницях по містечках, а жид не сміє показуватися на селі, щоби скуповувати, бо готов вийти з порожніми руками або з розбитою головою (!). Все, що селяни мають, іде до кооперативної крамниці (який злочин! — Прим. складача). Жидівський кравець або швець не дістає вже замовлень від українців. Коли хто з українців побачить знайомого в новому одязі, зараз його питає, де він купив цей одяг, а священик, який запримітить когось зі своїх парохіян в церкві в новому вбранні, питає його, чи не купив він його в жидівського кравця (!). В той спосіб саме істнування жидів по містах загрожене і хоча там нема терору (яке диво, що й по містах п. Цанґ не „бачив" жидівських трупів! — Прим. скл.), стоять вони перед руїною..."

Автор статті говорить дальше про положення жидів у більших галицьких містах:

„Число прошаків у Львові застрашаюче і правдоподібно перевищує всі інші міста в Польщі. Якось два тижні тому зайшов я до хати одного дрібного жидівського молочаря у Львові. Перебув я в нього біля сорока мінут і за той час зайшло 32 прошаків за милостинею (винні цьому, очевидно, українці! — Прим. скл.).

„Не краще положення і в Станиславові, який має 24.000 жидівського населення, себто 45 проц. всіх мешканців. Багато жидів працює за одного пенса в день і миску картопель уважає за свято, на яке не все можна собі позволити. В Тернополі, третьому з ряду по величині місті у Східній Галичині, є біля 40.000 мешканців, де 45 проц. населення жиди; найдете між ними таких, що цілий день лежать в ліжку, бо не мають защо огріти зимою свого мешкання..."

Далі говорить про інші міста, як Бучач, Самбір, Стрий, Сколе, Рогатин, Коломию, Броди і т. п.

„Щодо терору по селах — закінчує свою статтю відомий вже нам автор, — то поліція багато робить, щоб його здавити і щоб покарати винних, коли їх прилапають. Після нападів в одному селі, поліція арештувала двацятьвісім селян і наказала, щоб село заплатило за вибиті шиби. В інших випадках заведено осібну сторожу перед кожним жидівським домом, двох селян мало сторожити кожної ночі. Але українці дуже скоро найшли спосіб, щоб приказ влади повернути на нову прикрість жидам. Нічні сторожі перед жидівськими хатами що пів години трубіли або перекликалися, буцімто щоб держати звязок між собою. Цей гамір не давав жидам спати цілими ночами і врешті самі жиди звернулися до влади, щоб „сторожу" скасувати"."

**НЕ РОБІТЬ КРИВДИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ!**

**Установа, що не передплачує „Діла" для своїх членів, робить їм найбільшу кривду, бо позбавляє їх інформацій точних, основних і з першого джерела. Тому всі читальні, кооперативи, кружки „Р. Ш." й інші народні установи повинні заабонувати „Діло" для своїх членів.**

# Економічний огляд.

### Українська хроніка.

### СПІЗНЕНА СТАТТЯ В „ПРОМ.-ТОРГ. ВІСТНИКУ". — БІЛЬШЕ ДОКЛАДНОСТИ!

Варшавський український місячник „Пром.-Торг.-Вістник" у подвійному числі за січень-лютий приніс, як усе низку актуальних інформацій і статейок, (очевидно, наскільки актуальність у місячнику може бути збережена). Слушні, як усе, є думки редакторки п. Васильчукової (цим разом про збут виробів народнього промислу). Дуже влучні завваження п. Л. Л. у статейці „Торговельна кореспонденція і ми" про неохайність, що здебільша проявляється в діловому листуванні нашого купецтва. Зате стаття д-ра Юл. Каменецького п. н. „Чи оплачується ведення торговельних книг?" грішить промахами, які не можемо промовчати. Обговорюючи спосіб вимірювання оборотового податку, автор говорить про „шацункові комісії", не зазначуючи ні словом, що нова податкова ординація їх касує, доручаючи вимір податків *виключно* скарбовим урядам. „Шацункові комісії" — як сказав недавно в інтерв'ю мін. Завадський — не відповідали своєму завданню, рівень їх праці був низький і не обходилось без привати й корупції. Те, що „шацункових комісій" вже не буде, відоме щонайменше від вересня м. р. Не думаємо, щоби це не було відоме також авторові, тільки стаття його імовірно від місяців лежала в редакційній теці і щойно тепер прийшла... на черсу. Ще одно: вважаємо, що „Пром. Т. Вістник" переважно призначений для галицьких читачів чи пак купців. Маючи це на увазі, треба було при згадці про парафування книг зазначити, що на землях б. австр. займанщини від 1922 р. не обовязує парафування правильних книг. Це парафування скасоване законом з 15. IX. 1922. (див. Дн. Законів ч. 84, поз. 753).

### Польська хроніка.

### ГОСПОДАРСТВО І НОВА ПОЛЬСЬКА КОНСТИТУЦІЯ.

Варшавський „Курєр Поранни" помістив статтю п. н. „Господарські консеквенції нової конституції". З уваги на актуальність цієї проблеми реферуємо її тут коротко.

В ділянці господарства конституція не вводить нових ідей. Стабілізацію господарського устрою підкреслює те, що 99 арт. давньої конституції увійшов повністю до нової конституції. Польща має залишитись дальше помірковано-капіталістичною державою, одною з найважніших підстав устрою є дальше особиста і збірна власність, хоч „земля не може бути предметом необмеженого обороту" — як каже той сам 99 арт. Зате в ділянці норм, що регулюють ділання госп. апарату, є новин чимало. І так напр. право буджетової ініціятиви має не сойм, а уряд; Найвища Контр. Палата має право контролювати не тільки держ. господарку, але теж господарку публично-правних установ; до ратифікації торговельних договорів потрібний не тільки сойм, але й сенат (роля і склад польського сенату згідно з новою конституцією нашим читачам відомі). Нова конституція в арт. 42 задержує без зміни всі давні засади щодо буджету (крім згаданого), держ. позичок, податків, монетарної системи і монополів. Одначе позволяє президентові міняти державні обєкти, якщо їхня вартість не переходить 100.000 зол.

В ділянці госп. самоврядування до новин треба зарахувати те, що конституція передбачує організацію Палати Вільних Професій та інші публ.-правні обєднання, а всі іствуючі госп. самоврядні інституції підпорядковує урядові, чого досі не було.

Згаданий сан. щоденник, оцінюючи госп. сторінку конституції, пише, що вона порядкує і модернізує устроєві норми.

### ГІПОТЕЧНІ ДОВГИ В ДОЛЯРАХ І ЇХ ПЕРЕМІНА НА ПОЛЬСЬКУ ВАЛЮТУ.

Довжники, що затягнули зобовязання в долярах, загіпотековані на нерухомостях, хочуть ці зобовязання перерахувати тепер на польську валюту згідно з сучасним курсом. В тому напрямі роблять вони заходи, при чому вірителі здебільша годяться, боячись, що вигляди на сплату цих довгів зменшаться, коли при нижчій теперішній вартости будинків збільшать квоту обтяжень. В Галичині — як пише „Газ. Гандльова" — дійшло до угоди між гіпот. довжниками і вірителями. Страту на курсі поділено на половину, зате продовжено сплату позичок на 35 літ.

З уваги на девалюацію доляра польський уряд буде змушений вийти зі своєї невтральности і в долярово-правній ділянці установити загальні норми.

### ОРІЄНТАЦІЯ НА СХІДНІ ЗЕМЛІ ПОЛЬЩІ. — „СНУТРІШНІЙ ЕКСПОРТ".

Ми вже писали на цьому місці, що господарські а також і урядові кола обмірковують справу, як переводити в життя гасло „фронтом до внутрішнього ринку" чи „внутрішнього експорту". Ріжниця щодо споживання промислових виробів між заходом і сходом Польщі така велика, що підтягнення цього споживання на сході змінилоб поважно ситуацію польського промислу. Найважніше — це піднести життєвий рівень населення на сході і його покупну силу. Саме в цьому напрямі — як подає польська преса — укладає уряд свої пляни. До них належатимуть інвестиції, пільги у податках та ін. чинитьбах, обниження залізничої тарифи, тощо.

### ЯК ПАДЕ КОНСУМЦІЯ?

Кілька цифрових зіставлень показує нам, як застрашаючо паде споживання артикулів першої потреби, що є наслідком зменшення покупної сили населення. Ось цифри внутрішнього збуту:

| | 1931 р. | 1933 р. |
|---|---|---|
| дріжджі | 8.767 тон | 6.021 тон |
| нафта | 135.000 тон | 118.000 тон |
| сірники | 112.000 скринь | 94.000 скр. |
| опаловий вугіль | 2,296.000 тон | 1,817.000 тон |

По кількости проданих дріжджів можемо вносити про кількість ліпшого печива. Його споживання впало на 32 відсотків за два роки! Згадаємо ще про тютюн: у 1931 р. продано його за 635 міл. зол., а в 1933 р. за 441 міл. Куреня стало при загальній нужді люксусом, на який небагато може собі позволити.

### Світова хроніка.

### ЗАГРОЖЕНІ ВАЛЮТИ. — ЧИ ЙДЕМО ДО ЗАГАЛЬНОЇ ДЕВАЛЮАЦІЇ ГРОША?

Те, що діється на валютовому фронті, змушує всіх слідкувати за газетними вістками, бо годі знати, чи завтрішній день не принесе чогось такого, що і нам буде загрожувати.

Недавно пішла чутка, що *Швайцарія* покине вже небавком золотий паритет. Вістку цю, що її поширювала ам. агенція „Юнайтед Пресс", опрокинула Швайц. Тел. Агенція, покликуючись на передречинцеву заплату амер. довгу 30 міл. долярів по 5,12 шв. фр. за доляр, на зрівноважені буджети Конфедерації і Федер. Залізниць, на зменшення дефіциту торг білянсу (з 900 на 700 міл. фр.) і на високе покриття банкнотів.

У Чехословаччині Малйпетер недавно заявляв торжественно, що чеська корона затримає рішучо свою вартість. Одначе показується, що *Чехословаччина стоїть напередодні девалюації*. Не вважаючи на погрози нац.-демократів перейти до опозиції, колиб уряд нарушив вартість корони, більшість ради міністрів схиляється в сторону девалюації. Один із чеських міністрів заявив на днях на конгресі соц. жінок, що дальша дефляція — це кладовище господарства.

В пресі появилась вістка, що також *Німеччина* хоче піти шляхом англьосаських сестер і Японії, що міродатні урядові кола обмірковують справу *девалюації марки*, аби рушити сильніше експорт пошкодований валютовим демпінгом країв з обезціненим грошем.

Останні події в світі та у *Франції* примушують тепер уже поважно та з *острахом дивитися на майбутню долю франка*. Тут не тільки небезпека йде від офензиви закордону, від несамовитого руху золота, що тепер мандрує знову до Америки, але теж від тих потрясень, що їх саме переживає Франція, а які не позволяють взятись спокійно за санацію буджетової справи та за лічення ще й інших болячок держави. Розглядаючи ситуацію франка, не можемо забувати, що він є провідною валютою у бльоку держав, які зберегли золоту основу своєї валюти.

*В. Н-вич.*





## Польсько-московські реверанси.

### Подробиці побуту мін. Бека в Москві.

МОСКВА, 14. II. ПАТ. Нарком закордонних справ Літвінов видав у честь мін. Бека гостину, в якій взяв участь польський посол у Москві Лукасевич, члени уряду, представники наркому закордонних справ, посол СРСР в Польщі Овсеєнко, члени польського посольства й і. Комісар Літвінов і мін. Бек виголосили промови.

Зміст промови ком. Літвінова такий: Це перші офіційні відвідини члена польського уряду і в тому їх значіння. У взаєминах Польщі з СРСР зайшла зміна: пакт неаґресії і конвенція про напасника, взаїмні відвідини представників науки й мистецтва, їхня співпраця, гостина совітських летунів у Польщі і навпаки — це дуже важні фактори зближення обох держав, а важні й тим, що сталися вони з більшості за урядування та спонукою мін. Бека. Совітський уряд звертає окрему увагу на добрі взаємини з найбільшим своїм західним сусідом, Польщею, здаючи собі справу, що від цього залежний мир не тільки на сході Европи, але Европи взагалі. В Польщі така політика совітського уряду зустрічає щораз більше зрозуміння. Між обома державами повстають квестії міжнароднього характеру і розгадка їх по думці обох урядів може поважно впливати, якщо вже не ліквідувати то поважно ослабити ті чинники, що намагаються знищити мир. Виявляючи надію, що побут мін. Бека і взаїмна виміна поглядів у всіх цікавих для обох держав справах причиниться до дальшого затіснення СРСР з Польщею в інтересі миру — Літвінов закінчив свою промову тостом за дальше зближення обох держав, за успіх Польщі, за здоровля її президента і своїх гостей.

Комісареві відповідав мін. Бек. Після обіду влаштовано гостину, на якій були присутні члени уряду, дипльоматичного корпусу, вищі урядники наркому закордонних справ, представники совітської і чужої преси й мистецького світу.



## Франція занепокоєна Австрією.

ПАРИЖ, 14. II. ПАТ. Події в Австрії викликують занепокоєння у Франції. Всі часописи приносять довші статті, в яких вказують на грізні наслідки, які можуть потягнути за собою ті події. „Журналь" пише, що Дольфус дався втягнути в халепу і спровокував конфлікт, який не вийде в його користь. Предсідник комісії закорд. справ сенату, сен. Беранже домагається негайної інтервенції держав на випадок, якби Дольфус програв.

—o—

## Ратують незалежність Австрії.

ПАРИЖ, 14. II. ПАТ. Преса повідомляє, що на основі інформацій з добре поінформованих кол відбуваються переговори між Францією, Англією та Італією, що мають на меті обмірковувати способи забезпечення незалежности Австрії. Однак в ніякому разі не передбачують засобів примусових або висилку збройних сил до Австрії.



## Франція відкинула пропозиції Гітлера.

ПАРИЖ, 14. 2. ПАТ. Відповідь Франції на німецьке меморандум з 18. січня ц. р. після затвердження кабінетовою радою переслано до Берліна амбасадорові Понсетові, щоби закомунікував її німецькому урядові. Як пише „Ері Журналь", вона відкидує пропозиції канцлера Гітлера щодо озброєння Німеччини і розброєння Франції без гарантії та без проволоки, необхідної для її безпеки.

—o—

# Репрезентація чи компромітація?!

### УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА У ВАРШАВІ ТА ЇЇ ДИВОГЛЯДИ.

Автор цих рядків приїхав у суботу, 10. ц. м., вранці зі Львова до Варшави і там зі здивуванням зовсім випадково довідався, що в той же день відбудеться відкриття великої української мистецької виставки. Спершу думав, що це якесь непорозуміння та що річ іде або про виставку якоїсь варшавської групи українських мистців або про якусь неповажну імпрезу, організовану місцевими людьми без участи українських мистецьких осередків. Однак призвище директора Національного Музею у Львові проф. Іляріона Свєнціцького й фірма півофіціяльного Інституту Пропаганди Мистецтва (УПС) розвіяли ті сумніви. Зате збільшили здивування: як це так, щоб ще у пятницю вечір редакції українських газет у Львові не мали ніякої звістки про репрезентаційну українську виставку у Варшаві, уладжувану зі Львова та щоб нічого про неї не знали й самі львівські чільні мистці, з якими ми постійно зустрічаємось.

З тим більшим зацікавленням ідемо на відкриття виставки, в суботу 10. ц. м. в 5. год. попол. На павільоні Інституту Пропаганди Мистецтва на центральній площі Пілсудського (б. Саській) великий надпис: „Вистава штукі украіньскей". Сама виставка поміщена у правому крилі павільону. Відкрив її в імені голови ради міністрів і міністра освіти й віроісповідань віцеміністер освіти о. Жонґлловіч короткою промовою, висловлюючи вдоволення, що Варшава має нагоду познайомитись зі зразками скарбів українського мистецтва. Ця промова й присутність представників влади, дипльоматичного корпусу (м. і. запримітили ми посла ЧСР д-ра Гірсу) і польського культурно-мистецького й товариського світа відповідала авторитетові імен, що фірмували ту виставку і передмові д-ра І. Свенціцького до люксусово виданого катальоґу: „...Ця виставка дає прозорий образ розвитку українського образотворчого мистецтва за останніх 600 літ!"

Але й тут починається смуток: зміст виставки стоїть у різкій суперечці з її репрезентативною декорацією та буцім то ретроспективним характером. Виставка не лише не дає „прозорого" образу розвитку українського мистецтва, але й взагалі не всилі витворити ніякого правильного погляду на цілість того мистецтва. Що більше і гірше: баламутить глядача і витворює наскрізь фальшиву думку про силу і вартість поодиноких ділянок українського мистецтва та значіння поодиноких мистців.

5 кімнат. У першій, мабуть найбільшій, — сучасне малярство, 65 образів 31 артистів, при чому (надзвичайно характеристичне для повної довільности й бездумчивости при доборі експонатів — аж 4 образи має Анастазієвський, 6 Сосенко і 2 Дядинюк, а Новаківський, Кульчицька, Ковжун — по одному). Образи перемішані без взаємного ніякого звязку (школа, напрямок, хронольоґія чи хочби — для найгірших ляіків — тематика); навіть експонати того самого творця (нпр. Хмелюка, Холодного, Труша) порозкидувані. На доказ твердження, що виставлені експонати не дають змоги зорієнтуватись щодо значіння і вартости авторів: Новаківського репрезентує один його невеличкий автопортрет, Петра Холодного (батька) — незамітний портрет одного військовика (навіть призвище у катальоґу не подане), триптик, одна темпера й один етюд, Ковжуна — один образок (квіти) і т. д. У сірому кутику, біля Анастазієвського — один образок (краєвид) Т. Шевченка... Ні одного взагалі великого полотна. Малярська виставка, яку може влаштувати кожний ляік, позбіравши в одному дні з кількох відомих львівських приватних домів їх збірки...

У другій маленькій кімнатці — ґрафіка. Мірник вартости тої частини виставки: ні один експонат Нарбута, П. Ковжуна, Кульчицької, Осінчука і т. д. і т. д. — взагалі, за виїмком трьох мистців (Бутович, Лісовський, Мазютин) у відділі ґрафіки нема ґрафіків...

Українську різьбу репрезентують 4 (словами: чотири) царські ворота з XVII і XVIII віку!! — Архипенка, Ємця, Лятуринської — ні сліду!

У трьох інших салях — старі килими й іконографія. Цей відділ справді дуже гарний і єдиний, що має вартість. Увагу звертає 5 великих історичних гетьманських портретів, які випадково дістав д-р Свенціцький на виставку від одного українця, мешканця Варшави. — Прикладне мистецтво репрезентоване 6-ти старими гафтами. Та й годі...

Навіть у катальоґу кілька зайвих помилок: Богдан Лепкий є професором краківського, а не варшавського університету, Вяч. Морачевський був професором не університету, лише Академії Ветеринарії, — а організаторові виставки так само не лицювало вписувати себе до почесного комітету виставки, як не лицювало на чисто персональному тлі викликувати через отой почесний комітет конфлікт з іншим українським професором зі Львова, конфлікт, який лише через такт і делікатність того професора не розрісся у скандал.

Зате скандалом залишилась сама виставка. Якщо і появляться прихильні оцінки у польській пресі — то хіба лише з куртуазії. Всі українські мистецькі організації й усі мистці, яких експонати найшлись тепер у Варшаві, повинні запротестувати проти дискредитування в очах чужинців прегарного українського мистецтва й їх добрих мистецьких імен такими поквапними, на власну руку влаштовуваними імпрезами.

**ік.**



# По широкому світі.

— З Пекіну повідомляють, що під Чап-Чав вилетіли в повітря склади китайської муніції. Вибух, в якому згинуло 40 китайських вояків, є ділом комуністів.

— Швайцарські комуністи влаштували в Ціріху віче, па якому зажадали від німецького уряду звільнення увязнених болгарів Димітрова, Попова і Танева та німецьких комуністів Торґлера і Тельмана.





# З орґанізаційного руху.

### ПОВІТОВІ ЗЇЗДИ УНДО В КОМАРНІ Й РУДКАХ.

В Комарні відбувся Повітовий Народній Зїзд УНДО 29. січня ц. р. На Зїзд прибуло поверх 200 делеґатів з цілого повіту. Проводив голова ПНК д-р **Олександер Пеленський.** Про самоуправний закон і зокрема про громадські вибори реферував **пос. Тершаковець.** Поза самоуправними справами Зїзд занявся орґанізаційними справами повіту і вибрав новий Повітовий Народній Комітет, який має занятися також підготовкою громадських виборів.

В Рудках відбувся Повітовий Народній Зїзд УНДО дня 30. січня ц. р. Зїзд відкрив голова ПНК **о. декан Гринишин,** проводив **о. Степан Онишкевич**. Про самоуправні справи реферував **пос. Тершаковець.** На Зїзді було поверх 400 делеґатів з повіту. Зїзд вибрав новий Повітовий Комітет і доручив йому на час виборів перетворитися у Виборчий Повітовий Комітет.

### ПОВІТОВА НАРАДА УНДО В МОСТИСЬКАХ.

В Мостиськах відбулася дня 29. січня нарада представників сіл цілого повіту. Проводив голова ПНК **о. Андрій Пшепюрський.** Про самоуправні справи реферував **пос. Олекса Яворський.** Постановлено в кожній громаді оснуювати громадські виборчі комітети.

### НАРАДА ЧЛЕНІВ УНДО В ПОТОЦІ ЗОЛОТІМ.

Дня 5. лютого ц. р. відбулася в Потоці Золотім, пов. Бучач районова нарада членів У Н Д О. Присутніх було 238 осіб. Справу нового самоуправного закону та недалеких виборів до громадських рад реферував **пос. Олекса Яворський.** По рефераті вивязалася дискусія, при чому присутні просили ріжних пояснень, ставили запити і т. д.



# Про погляди Немировича-Данченка.

Від одного з наших дописувачів-пражан дістаємо статтю у звязку зі спомином інж. Ю. Купчинського про російського письменника Немировича-Данченка. Наш дописувач обурюється, як міг автор згаданого спомину повторяти погляди Немировича-Данченка про відношення України до Московщини, не зазначивши ні разу, що з ними не погоджується і що ми всі ставимось до них неґативно. Головний закид проти цього спомину — ширення москвофільства, на нашу думку, зовсім нестійний.

Нині дійшли ми вже до тої стадії національного розвитку, що не потребуємо на кожному кроці повторяти для всіх нас ясну правду: що ми не частина російського народу, наша мова не говірка, тощо. Так само не страшні для нас погляди колишніх запорозьких нащадків, що змосковщились і живуть іще передвоєнною атмосферою. Наш часопис читають інтеліґенти з виробленим світоглядом і до поглядів якогось російського письменника, ще й не діяча, вони самі всилі зробити собі відповідні коментарі. Тільки з тою думкою, ми помістили згаданий спомин без коментарів від себе.

# Домашня війна в Австрії.

Продовження зі стор. 1.

В год. 19 вибухла знову **боротьба за робітничий дім в Отакрінгу.** Відділам Шуцбунду, які видобулися підземним коридором до сусідніх домів, **удалося знову здобути робітничий дім.** Військо і поліція розпочали **контратаку.**

**З австрійського боку так оцінюють ситуацію у Відні в год. 20-ій:** Опорожнено передмістя Фльорісдорф у промірі 12 км. В середу вранці розпічнеться акція опорожнювання комуністичних гнізд в інших округах. Акцію відложено тому, що в ночі годі було перемістити артилерію.

В робітничій дільниці Фаворітен поліція здобула 4 скоростріли, 100 ручних крісів і великі запаси муніції та сталевих шоломів.

ВІДЕНЬ, 14. II. ПАТ. Військові операції у Фльорісдорфі **скінчилися в середу вранці перемогою уряду.** Під впливом **сильного гарматнього вогню** відділи Шуцбунду покинули свої позиції й **пішли врозтіч.** За недобитками пустилася **погоня. Батерії,** які острілювали Фльорісдорф, стояли на Каленберґу і Леопольдсберґу. У Відні піддаються поодинокі дрібні групи Шуцбунду, уміщені в робітничих домах.

### КРІВАВІ БОЇ ЗА ШТАЄР.

На основі інформацій преси відділи Шуцбунду в силі кількох тисяч осіб **опанували місто Штаер і важні укріплені позиції на узгірях.** Команду обняв особисто соціялістичний бурмістр Штіхельрабер. Всякі спроби війська, поліції та Гаймвери здобути ті позиції кінчилися невдачно з великими втратами для атакуючої сторони. **Бої були незвичайно кріваві.** Відділи Шуцбунду, озброєні в найновіші типи **скорострілів і ручних гранат,** боронилися завзято. Після **гострої пальби гавбиць** третина Шуцбунду піддалася, а решта відступила з міста. Між арештованими військом находиться бурмістр Штіхельрабер, який вів соціялістів до атаки. Між жертвами стрілянини находиться дир. фабрики зброї в Штаер, Гербст, якого вбито в часі, коли їхав самоходом. Урядове військо мало 10 ранених, Шуцбунд 200 ранених, між ними 80 тяжко. Пізним вечором з Лінцу примаширували до Штаеру відділи Гаймвери під проводом кн. Штаремберґа й обсадили частину міста, звільнену соціялістами. З австрійського боку повідомляють, що вечором у Штаер панував цілковитий спокій.

### ОПОВІДАННЯ ОЧЕВИДЦІВ.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. Пізним вечором нім. інф. бюро оголосило опис боїв на терені Відня на основі оповідань втікачів. Дводневні бої у Відні потягнули за собою **велике число жертв.**

**про яких офіційні комунікати покищо не згадують.** Великі бльоки громадських будинків, де мешкають тисячі робітників, **перемінилися під вогнем артилерії в румовища, під якими лежать сотки вбитих і тяжко ранених.** Вулицями переїздять разураз вози рятункового поготівля, відвозячи жертви до шпиталів. **Найтяжчі бої кипіли на Отакрінг при здобуванні робітничого дому.** Дім Маркса, величезний комплекс забудовань, що творить природну фортецю, військо мусіло здобувати крок за кроком, **при допомозі артилерії.** З будинків **залишились тільки звалища.** Скількість жертв, погребаних звалищами, покищо невідома. Робітнича дільниця Фльорісдорф, опанована соціялістами, ставила завзятий опір. Нема вісток з промислових центрів біля Відня, Ст. Пельтен і Вінер Нойштат. Ті місцевости, заселені майже виключно робітниками, творили сильну соціялістичну фортецю.

### ТРОХИ СТАТИСТИКИ.

ВІДЕНЬ, 14. II. ПАТ. Здогадні втрати Шуцбунду у Відні і на провінції переходять число 1000 осіб. Втрати урядового війська і поліції зараховують на поверх 100 осіб.

На основі повідомлень нім. інф. бюра число жертв 2-дневих боїв у Лінцу сягає 70 убитих і поверх 100 ранених.

Райтер повідомляє з Відня, що у шпиталі Альґ. Кранкенгавс померло від ран біля 80 осіб, між ними 27 жінок. Один з мешканців дому Маркса оповідає, що покидаючи дім з жінкою та дітьми, продирався крізь купи трупів, що затарасували виходи.

В Ґрацу подають число вбитих на 70 осіб. Переведено 600 арештовань.

### РІЖНІ ВІСТКИ.

В Австрії передбачують недалеке уступлення канцлера Дольфуса в користь віцеканцлера майора Фрея. Гаймвера домагається розписання нових виборів, надіючись перемоги.

В середу, 14. ц. м. почали урядувати наглі суди, перед якими стають члени Шуцбунду.

Арештовано без виїмку всіх соціялістичних послів і радних. В ратуші арештовано бурмістра д-ра Зайца.

У Відні арештовано соціяліста Пецнека, чоловіка архикняжни Віндішґрец, внучки цісаря Франца Йосифа

З канцлерського уряду заперечують рішуче, мов би уряд хотів був переговорювати з революціонерами і соціялістами.

### НОВА ЕВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА?

**За інтервенцію великих держав в Австрії.**

ПАРИЖ, 14. II. ПАТ. Криваві події в Австрії дуже занепокоїли французьку громадську думку. „Ль Евр" твердить, що положення в Австрії вимагає спільної акції великих держав. Тихе порозуміння між Англією, Францією та Італією може не допустити до втрати незалежности Австрії.

Анрі Беранжер, предсідник закордонних справ сенату пише, що спокій в Австрії можна зберегти лише при спільній допомозі великих держав. Якщо канц. Дольфус здавить революцію, могтиме негайно віднестися до Ліги Націй. Якщо це йому не вдасться і положення погіршиться, тоді три великі держави не гаючи часу повинні боронити Відня, на випадок потреби при помочі міжнародньої армії. Інакше треба рахуватися з упадком Ліги Націй та початком европейської війни.

—o—

## Італійська опера в радіо.

„Польське Радіо" буде трансмітувати низку оперових авдицій з міланської „Ля Скаля". Піде „Джоконда" Понкієллія, „Мойсей" Россінія, „Ізабо" Масканія, „Травіята" Вердія; „Вертер" Массене, „Дибук" Рокка. Чудо радіофонії знову встає перед нами у всій повноті. Нехай там техніки пояснюють мікрофони і радіові хвилі на свій спосіб, але для людини, що сидить на далекій провінції, навіть у столиці, це чудо, коли досить натиснути малий ґузик радіового апарату, щоб відразу знайтися в контакті з великим світом, з ідеалом того, що може дати музична Европа — з „Ля Скальою". Те, що було досі лише для вибранців, стає тепер власністю кожного хто цим цікавиться. Якщо навіть комусь і вдалося колись побувати в Міляні і, маючи гроші, купити білет до цього театру, не завжди знаходив він „Стаджіоне" на місці. Бувало, де цілий комплет був десь на виступах в якій зі світових столиць. Ці виступи бували великою подією в культурному житті даного міста і довгими роками були темою розмов і наукових дискусій. „Ля Скаля" — це обітована земля всіх співаків. Той співак, що може похвалитися виступом у „Ля Скаля", є певний, що дорога до каріери стоїть перед ним відкрита.

### ІТАЛІЯ КОЛИСКОЮ ОПЕРИ.

Цей незвичайний успіх міланської опери полягає на двох річах: на традиції і на артистичному рівні. Цей театр, збудований у 1777 р. з величезною авдиторією на 3.600 місць, повстав у часі найбільшого розцвіту італійської опери, коли в питаннях співу тільки Італія була міродайною, коли европейські двори заповнені були італійськими артистами, а музики цілої Европи перебували тут, щоб навчитись оперового мистецтва. З Італії черпав свої перші науки пізніший реформатор французької опери Кристоф Ґлюк, тут робив перші кроки А. Моцарт. За XIX. ст. Італія відступила частину своєї гегемонії Франції та Німеччині, але не стратила свого високого рівня і впливу на розвиток музики.

### АРТИСТИЧНІ ТРАДИЦІЇ МІЛЯНА.

Знамениті співаки і диригенти придбали світову славу міланській опері. Театр цей був першим полем для суперництва між славним уже Доніцеттім і молодим ще Вердім. Молодий Пуччіні прислухувався на останній галерії архитворам Вердія. Тут виставлено перший раз „Отелля" і „Фальстафа" Верді в р. 1887 і 1893. Тут пізніше в 1904 р., відбулася перша вистава „Мадам Батерфляй" Пуччінія, а в 1926 р. виставлено посмертний твір цього композитора „Турандот" під дир. Тосканіні. З більших композиторів, твори яких виставлено тут уперше треба назвати Масканія, Боїто, Леонкавалльо, а востанне Респігі — доказ, що „Ля Скаля" не замикає дверей перед новочасною музикою. „Ля Скаля" не обмежується італійським репертуаром: часто дуже виставляє твори Ваґнера.

Свій високий рівень завдячує „Ля Скаля" у значній мірі надзвичайно дбайливій праці та знаменитим співакам. Такі прізвища, як Карузо, Аделіна Патті, Баттістіні, а востаннє Ґіллі, Вольпі, Тоті і ін. розносять далеко славу опери. Немалу заслугу має в тім Артуро Тосканіні, один з найбільших диригентів світа, який спромігся створити з орхестри і співаків найдосконаліший комплет, який можна собі уявити.

Лінія, по якій йшов розвиток італійської опери лишилась від першої хвилини аж до наших часів незмінно. Плекання краси, радість життя, вогнистий характер, а навіть нахил до театрального жесту, знайшли вираз свій в опері, у понятті „бель-канто". Гарний голос, мельодія, що хапає за серце, почуття, афект, захоплення красою, пориінний темперамент — це є „бель-канто", той ідеал півдня, який втілюється у найліпшому ґатунку — це „Ля Скаля".

### ПОДОРОЖ ЗА КОРДОН ЗА ТРИ ЗОЛОТІ.

Цикль трансмісій з Міляна, який буде тривати аж до травня ц. р., є доказом, що радіо не обмежується до музичних трансмісій з краю, але сягає також до живої закордонної музики туди, куди багато абонентів не всилі виїхати. Таким робом до великих і коштовних імпрез „Польського Радія", як трансмісії концертів Падеревського з Парижа, Кепури зі Штрасбурґа, опери Ваґнера з Байрейт, долучається тепер Міляно зі своїми 8-ма операми.

—o—

## Зі сойму.

У середу сойм почав наради над III. читанням буджетового прелімінаря та скарбового закону. Представники опозиційних партій, посли Рибарський (Кл. Нар.), Носек (Стр. Люд.), Недзялковський (ППС), *Хруцький* (Український Клюб) у заявах в імені своїх клюбів заявлялися проти буджету. Бесідники полемізували зі заявою міністра скарбу Завадзького та ґен. референта буджету пос. Медзінського.

В голосуванні приняли в III. читанні буджетовий прелімінар і скарбовий закон.

—o—

## Мін. Бек про свою гостину в Москві.

МОСКВА, 14. 2. ПАТ. Міністр закордонних справ Бек дав представникові більшовицької аґенції Тасс таку заяву: Я радо приняв запросини більшовицького комісаря для закордонних справ Літвінова для відвідин столиці СРСР і ревізити комісаря закордонних справ, який був у Польщі 1925 р. Це мені дасть нагоду піддержати звязки з ком. Літвіновим, з яким кілька разів я стрічався та співпрацював на міжнародньому терені, а також задля зазнайомлення з представниками більшовицьких офіціяльних кол. Сподіюся, що моя гостина, завдяки обостороннім старанням затіснить звязки щирої, сусідської співпраці.



## З останньої хвилини.

### КІНЕЦЬ АВСТРІЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ?

Вчорашні пополудневі телеграми принесли вістки, що революція в Австрії заломилася. У середу ранком в цілій країні був уже спокій.

В Лінцу, Штаєрі, Ґрацу і Юденбурґу, де акцію Гаймвери підтримувала артилерія, соціялістичний спротив зліквідовано. Найдовше боронилися вони в місті Брук, але врешті 400 шуцбундівців з послом Валішом на чолі вибито атакою з міста і вони сховалися в доокола чих лісах, де врешті розсварилися й розбрилися. Пос. Валіша переслідує поліція, що й визначила за його голову 500 шилінгів.

Уряд почав енерґічно винищувати бунтівників. У Відні й на провінції почалися масові арешти, а водночас розвязано з уряду 36 соціял-демократичних товариств. В середу ранком почався вже наглий суд над бунтівниками у Відні і 24 у Ґрацу.

Урядовий комунікат віденського коресп. бюра повідомляє: Ґенеральний страйк у цілій Австрії зломано. Електрівня й ґазівня у Відні працюють нормально, трамваї і залізниці йдуть правильно. Уряд переміг всюди.

### НАВІТЬ БЕРЛІН СТВЕРДЖУЄ СПОКІЙ.

БЕРЛІН, 14. II. ПАТ. Німецьке інф. бюро повідомляє з Берліну, що нині передпол. почалися бої наново і йдуть головно на відтинку Фльорісдорфу, який з усіх боків окружили урядові війська. Членам Шуцбунду поставлено ультимат, щоби до 12. год. піддалися, інакше їх полосу знищуть гарматним вогнем. До Ст. Пельтен прибули для цього окремі відділи артилерії. У Фльорісдорфі має бути 3000 шуцбундистів.

В Лінцу є спокій, бої йдуть тільки на передмістях, де урядові війська мали поважні втрати. В місті переведено масові арешти.

ВІДЕНЬ, 14. II. ПАТ. З провінції повідомляють скрізь про ліквідацію Шуцбунду. У Томасройт (Гор. Австрія) вбили шуцбундисти 3-х вояків, що йшли на допомогу раненому товаришеві. Розлючені вояки вдерлися до робітничого дому, звідки впали стріли і застрілили кількох шуцбундистів.

Загально завважено, що нац.-соціялісти заховувалися підчас дводневої революції спокійно і тільки у Мербіж пробували розброїти станицю поліції. Їх відбили, а місцевого війта і пастора арештували.

## НОВИНКИ



— **Українська Порадня для вибору звання** при Головній Управі „Р. Ш." вул. Словацького 14, III. пов. приймає щодня від год. 11—1.

— **Прилюдні виклади на актуальні теми** з ділянки професійного порадництва, психольоґії, суспільної економії і гігієни улаштовує Українська Порадня для вибору звання при Головній Управі „Рідної Школи" у Львові в таких днях: 17. лютого ц. р. „Психотехніка та її значіння для практичного життя" — проф. Мечник; 24. лютого ц. р. „Аналіза психічних здібностей" — д-р Всеволод Метельський; 3. березня „За суспільно-господарську культуру нашої молоді" — д-р Ілля Витанович; 10. березня „Професіографія" — проф. Ярослав Кузьмів; дня 17. березня „Порадництво і школа" — Ліда Турkевичівна; 24. березня „Опіка над робітничою молоддю в містах" інж. Р. Білинський; дня 31. березня „Порадництво і здоровля людини" — д-р І. Добрянський; дня 14. квітня „Інтеліґенція і її досліди" — Ковальчук. Всі виклади відбудуться в домівці Головної Управи „Рідної Школи" при вул. Словацького 14., III. пов. Початок викладів в год. 6. вечором. Вступ за добровільними датками.

— **Свято просфори читальні „Просвіти" в передмісті Львова** відбулося 11. ц. м. при численній участи членів читальні, як і церковного брацтва, в домівці „Міщанського Брацтва" при вул. Руській ч. 3. В год. 6. вечором поблагословив просфору о. кан. Д. Лопатинський, що виголосив до вібраних гарну річеву промову і побажав якнайкращих успіхів членам та розвиткови читальні. Крім того промовляли: о. проф. Горчинський, о. Василів, голова читальні, проф. Яцкевич і п. Гевак. Місцевий хор читальні ві-

співав на проскфорі багато гарних колядок. Свято закінчилося відспіванням національного гимму в год. 10. вечором.

— **Одно виясненя зі Станиславова.** У нашому щоденнику ч. 3. з 5. січня ц. р. був поміщений допис зі Станиславова того змісту, що вибраний до міської ради в Станиславові громадянин Кирило Ткачук є нікому незнаний і нікого не репрезентує. Наша Редакція дістала від п. Кирила Ткачука листа, в якому він пише, що він є: управитель вселюдної 5-клясової школи в Ямниці біля Станиславова, голова читальні „Просвіта" в Княгинині-місті, член Виділу Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" у Станиславові і член багатьох інших товариств у Станиславові. Громадяни Княгинина-міста поставили його, як він подає, на лісту як чолового кандидата й у наслідку цього вибрали його па радного.

— **Недуга В. Стефаника.** Довідуємося, що Василь Стефаник, який нездужав кілька місяців, почуває себе краще. Нездужає він від кількох літ. Як згадує в одному з останніх приватних листів „чим довше хорую, тим ліпше". Тільки добрі та прихильні йому люди „тягнуть його від 5 літ за вуха від смерти до життя". Це д-р І. Подюк зі Снятина, що навідується до недужого до Русова від літ і аптикар магістер Карк, що не відмовляє йому ніколи своєї помочі.

— **Найбільше хорують на туберкульозу у Львові.** Міський виділ здоровля оголосив звіт із заразливих недуг, на які нездужали торік мешканці Львова. Найбільше поширена була туберкульоза, бо занотовано 846 випадків, з того більше як половина, бо 484 скінчилися смертю. Вправді на одру нездужало аж 909 осіб, але вмерло тільки 22. Випадків покусання звірятами, яких підозрівано, що були скажені, було 446, причому переведено 401 щіплення.

— **Смерть українського мистця.** Як повідомляє чужинна преса, у Москві недавно помер відомий український графік Микола Алексіїв. Він ілюстрував та оздобив багато українських книжок, особливо у 1921—1926 рр. Пізніше покинув Україну і переїхав до Москви разом з кількома українськими мистцями, бо не міг стерпіти ворожої атмосфери в харківськім Державнім Видавництві і став добровільним емігрантом з рідної землі. Алексіїв був цікавим графіком, клясиком. Кілька композицій зробив з гострою національною тематикою.

— **Вийшли на волю.** На днях вийшли з львівських Бригідок Осип Наорлевич, присуджений на 4 р. тюрми у процесі за Сх. Торги й Теодор Еліяшевський, що відбув свою кару 14 міс. тюрми з присуду у процесі Потерейківної і тов.

— **Цибульський не піде під наглий суд.** В останніх днях вирішила прокуратура у справі жахливого вбивника Г. Цибульського зі Львова, про якого львівські вуличні „поети" зложили вже навіть окрему пісню, що він не піде під наглий суд, а як справді ранений колись і хворий на венеричну хворобу, відповідатиме перед звичайним судом.

— **Львівська хроніка.** Арештовано магазинера спедиційної фірми „Льойд", Влад. Щурка, який допустився крадіжи товарів на 3.000 зол. і повідомив фальшиво поліцію, що магазин обікрали злодії. — На шкоду купця Д. Каца при вул. Станислава вкрадено товари вартости 10.000 зол. — В дрогерії Едв. Берляса при вул. Казимирівській вкрадено товари вартости 10 тисяч зол.

— **Краєва хроніка.** В Дрогобичі згинув під колесами потягу Влад. Наумяк, який переходячи біля рампи при вул. Пільній з причини хуртовини не завважив надїзджаючого потягу. — На цілому Підгірі шаліла сильна буря з блискавицями й громами, після чого падав сніг. — В Бориславі наїхало авто на бричку прокуратора Вісневського, якого тяжко потовкло і викинуло на залізні штахети. — У Варшаві арештували 51-літнього Леона Шисевського та його жінку, які змушували своїх двох дочок до жебранини до того, що одна з них скочила у розпуці з другого поверха і щойно на поліції розшифрувала домашне пекло.

— **Здисквалїфікування Штекера.** Центральний союз польських змагунів у Варшаві повідомляє, що мистця світа та багатократного мистця Польщі у дужанні Теодора Штекера за вчинки, які не лицюють з етикою змагуна, здисквалїфікували міжнародні союзи змагунів у Польщі, Франції, Італії, Австрії та Німеччині та міжнародня унія змагунів. Почавши від 25. січня ц. р. ніякий змагун, що належить до тих союзів не може більше боротися зі Штекером.

— **Новий лет у стратосферу.** Асистент проф. Пікарда, д-р Сесінс готовиться з ранньою весною до лету у стратосферу. Завдання лету будуть тільки наукові і тому лет не переступить висоти 16.000 метрів. Будова нової гондолі вже скінчена.



**ВІДГУКИ ДНЯ.**

## Нові теми.

Стільки тепер галасу з лавреатами і красунями, що відгуки інших, хоч і менше важних подій, просто не доходять до нашого вуха. А як і доходять, то так, начеб комарик забренів, або муха бзикнула.

Міністр Бек поїхав до Москви!..

Цікава подія. Є про що і побалакати, є на чім снувати канву домислів і помислів.

Але це хіба в якомусь іншому часі. Тепер неможливо. Балачки крутяться коло наших власних проблем: Що лавреат любить їсти на обід, яке білля носить, чи кашляє, після останньої зміни температури і т. ін. Дехто з лавреатів старається особисто розганяти хмару домислів і зраджує то це, то те, але товпа не вдоволяється тим і кожного дня виринає нове питання, на яке не може знайти певної відповіди. На вулицях, по каварнях, при балевих буфетах тільки й чути:

— Ви думаєте, що він пише олівцем?

— Я вас запевняю, що так. Один дуже добре поінформований редактор казав це сестрі моєї жінки.

— Цікаво... В такому разі... чекайте... яким способом...

— І починаються міркування...

В Австрії горячо. Ревуть гармати, стукочуть скорострїли, падають густо трупи. Колиб це сталося перед загально-студентськими вечерницями, то народ був би тільки й про те балакав. Скільки ріжних політичних комбінацій, скільки пророцтв і тверджень!

А так. Вибрали расову українку і Австрія з Дольфусом, Гаймвером, жидами і тим подібним Шунбуцлом пішла в кут.

Спробуйте зачіпити:

— Що ви скажете до Австрії?

— Думаю, що расової австріячки нема.

— Я не про расу. Мені цікаво, що буде з Дольфусом?

— Дольфус... Мішаний тип. Зрештою він загалом якийсь дуже маленький. Зверніться до п. Єндика. Він антропольоґ, змірить, зважить і скаже рішаюче слово.

На політичну тему зійти тепер, то так, як з політичної теми колись.

Були часи, коли ви силоміць видиралися то на літературу, то на малярство, то таки просто — на дівчата, а ваш співрозмовець тур-тур і тур-тур:

— Комбінація: Польща — Чехословаччина—Франція мені не подобається. Зате Франція—Німеччина—Англія...

І знов пів години тяжкої авдиції.

Буває — злість мене схопить то на авто- то на аміко-реклямку, але назагал не можу нарікати.

Врешті галицька волость почала про щось іншого говорити. Врешті число політиків зменшилося до відповідного числа.

А це напевно вийде на користь і тим, які про неї забули, і — політиці.

Про лавреатів і красунь — уже й не казати.

**Галактіон Чіпка.**

— **Арештували словінського письменника.** Найвизначнішого словінського письменника, який живе в Ґориції, Франца Бевка покликала італійська влада до місцевої квестури та віддала до ґорицької вязниці. Завіщо, не знає ні письменник, ні його родина. Можливо, що перевезли його деінде. Арештування це схвилювало словінців в Італії та Югославії, бо Франц Бевк тепер найплідніший і найпопулярніший словінський письменник.

— **Літак з людською кровю.** До Ель Пасо в Тексасі відлетів через Сінсінаті поспішний літак, що повіз рурку повну людської свіжої крови, яка має врятувати тамошнього багатого горожанина. Кров наточили з хорого на малярію в санаторії, віддаленої від Ель Пасо більше як 1.500 англійських миль. В Ель Пасо ждав уже на літак лікар, який лікує хорого багатія, що нездужає на мізок, а якого, на думку того лікаря, годі інакше врятувати, як інекцією малярійного серум. Рурка з кровю була поміщена в специяльній скриньці, виповненій трачинням, вдержуваним діяметричним приладом у теплоті около 37 степенів, себто в теплоті людського тіла.

— **Ріжні вістки.** До Парижа приїхало з Амстердаму на літаку 2200 кільо золота призначеного для державного банку. — Французький провідник соціялістів Ренодель виїхав після недуги на Канарійські острови; у Касаблянці приймали його бенкетом з участю 500 гостей. — У китайській провінції Фукієн бандити захопили 5 католицьких місіонарів — двох еспанців, двох швайцарців і 1 італійця. — Конгрес лицарів мальтійського ордеру відбудеться в Римі від 14 до 20 березня. — Американська преса повідомляє, що Мері Пікфорд вибирається у найближчому часі до Радянського Союзу, де має намір виступити в кількох фільмах. — У Франції в місті По відкрили памятник маршала Фоша; уряд представляв ґенерал Вейґан. — В околиці Мінхена відчинили першу школу для підготовки діячів „расистівської" партії; приймають туди хлопців від 10 до 16 літ. — У Манджурії згинуло від серпня минулого року 1300 осіб на своєрідну чуму; влада спалила 72 сіл у боротьбі з заразою. — Два щоденники в Ляйпціґу оголосили конкурс на оклик, яким витатиме публика змагунів на Олімпіяді в Берліні 1936 р. і назначили за нього нагороду 500 марок. На конкурс наспіло 7500 відповідей і спеціяльна комісія мозолиться, котрий з них вибрати. — Біля Білгороду мають з весною будувати велику фабрику літаків, що вироблятиме 1000 літаків річно. — Чехословаччина мала під кінець м. м. 835.651 безробітних, тобто на 55.664 голов більше, як у грудні м р. — 7 директорів копальні в Оссеку, обвинувачених у звязку з останньою жахливою катастрофою в ній випустили на волю за кавцією 4.5 міл. чк. За ґен. директора Лєкера зложили 3 міл. чк. кавції. — В Ціріху вмер відомий швайцарський публіцист В. Мартен, довголітній редактор „Журналь де Женев", останніми часами проф. історії на університеті в Ціріху.

— **Українське Товариство Допомоги Еміґрантам з України у Львові** цим сповіщає своїх членів, що чергові річні Загальні Збори Т-ва відбудуть-

ся в 9-ій год., або при всякому числі присутніх : год. 10, в неділю дня 25-го лютого ц. р. в малій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові при вул. Шашкевича ч. 5. з таким порядком нарад: 1) Відкриття зборів, 2) вибір президії зборів, 3) відчитання протоколу попередніх Заг. Зборів, 4) річний звіт Управи, 5) Звіт Ревізійної Комісії, 6) вибір нової Управи й Ревізійної Комісії, 7) внески та запити. — *Управа.*

— **Дальші жертви на безробітних** і голодних українців вложені в канцелярії Нар. Організації Українців м Львова: Левицька Іванна 12 зол., Мельник Іван (Бельсько) 10 зол. і річи, Яцик Максиміліян 5 зол., дир. Воробець Мих. 2.40 зол., Хутковський Т. 2 зол., д-р Чубатий М. 3 зол., Загварницький І. 2 зол., Несторова О. 2 зол., пос. Великанович Д. 10 зол., Павлюхова Олена 3 зол., Мурин Евстах 50 сот., о. Громницький Евген 2 зол., „Нива“ 2 зол., Богосл. Акад. 3 зол., о. Ковіцький Петро 5., о. Ішак 50 сот. Мартинюк 40 сот., Стецик П. 50 сот. Кубішин М. 50 сот., Кокот Осип 50 сот., Ґалзікевич О. 40 сот., Партикевич Р., 40 сот., Микитка Андрій 50 сот., Альтинський В. 50 сот. Усім жертводавцям в імені безробітних і голодних щире „Спасибіг“.

—o—

## Дописи.

**БУЧАЧ.**

**Жіноча нарада.** Заходом Філії „Сільського Господаря“ і Філії „Союзу Українок“ відбулася в Бучачі дня 8. II. ц. р. в салі „Міщанського Братства“ нарада, призначена для жінок бучацького повіту. Присутніх було біля 40 жінок. На нараді виголошено три реферати: на теми кооперативно-господарські й організаційні. Реферували: мр. Кізімович Іванна, інж. Савчук Федір і п. Косарчин Ольга. Потім була дискусія, в якій докладніше обговорено справи, заторкнені у виголошених рефератах. Слід при цьому зазначити, що цього роду жіночі наради треба скликувати частіше, бо до цього часу дуже рідко зїздилися жінки з повіту на такі наради, а як виявилося на останній нараді, зацікавлення серед жінок чи то справами господарськими, чи то організаційними є досить велике, тільки треба тому зацікавленню надати організовані форми.

**Гостина театру „Промінь“.** У днях 7., 8. і 9. лютого ц. р. гостив у Бучачі український театр „Промінь“. Вистави відбувалися в салі Т-ва „Міщанське Братство“ і стояли на досить високім артистичнім рівні та приємно розчарували нечисленну зрештою публику, яка з недовірям ставиться до всіх менших мандрівних театрів, котрі, замісць ширити мистецьку культуру, зниохочують тільки людей і роблять медвежу прислугу кращим театрам. Вправді театр „Промінь“ не має добрих декорацій і строїв, але проте гра артистів приковує увагу глядачів і публика із задоволенням виходила з вистави. Театр дав три вистави: „Брат на брата“ (драма), „Жидівка вихрестка“ і „Запорожський скарб“. Матеріяльно повелось театрові в Бучачі дуже слабо, далеко краще велось „Проміневі“ в Потоці Золотім, хоча Потік менший від Бучача і має менше українського населення.

—o—

## СПОРТ.

### ДРУЖИНОВІ ЗМАГАННЯ У ЛЕЩАТАРСЬКІМ ПЛОСКІМ БІГУ ДЛЯ МУЩИН І ЖІНОК.

Спорт. Секція Т-ва „Плай“ організує в неділю 18. II. ц. р. на припоручення Лещатарського Субреферату У. С. С. лещатарські дружинові змагання. Зголошення дружин разом з вписовим (1 зол. від дружини) приймають у домівці С. С. „Плай“ від год. 6—8. веч. до суботи. В суботу в год. 8. веч. відбудеться в домівці С. С. „Плай“ в Акад. Домі льосування. Старт і мета змагань коло чит. „Просвіти“ на Замарстинові. Збірка змагунів в год. 10.30 на Замарстинівській рогачці. Звертаємо увагу, щоби змагуни мали посвідки лікарських оглядин. На випадок недостачі снігу змагання відбудуться в найближчу неділю, про що повідомимо окремим комунікатом. Спорт. Секція Т-ва „Плай“ просить клюби, щоби вони разом зі зголошенням дружин подали спис тих своїх членів, котрі стоятимуть на котрольних пунктах.

### СОКІЛЬСЬКІ ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Дня 11. лютого ц. р. відбулися у Львові сокільські лещатарські змагання, уладжені Сокільською Лещатарською Секцією, до яких станули соколи й соколки, згуртовані в С. С. Л., себто зі всіх львівських гнізд. Траса обіймала 8.000 м. для побратимів і 4.000 м. для посестер. Старт і мета у брюховицькім лісі. Технічні висліди:

**Посестри:** 1) Максимович Г. 39.46, 2) Огліх I. 43.., 3) Хоркава I. 49.05.

**Побратими:** 1) Пелющак 56.45, 2) Істеревич ... 58.30, 3) Рак Я. 1.01.01, 4) Верхола О. I. сенйор 1.01..., 5) Голдун Б. 1.01.51, 6) Мельничук В. 1.02.35, 7) Коруба Ю. 1.02.55, 8) Федун В. 1.03.20, 9) Волоський I. 1.04.., 10) Гриневець 1.04.50, 11) Пузяк, 12) Козачок, 13) ...цюба В., 14) Кіндратів, 15) Лисий, 16) Сокільський, 17) Гук, 18) Волоський II., 19) Савяк, 20) Тиходіз, 21) ...горенко, 22) Шевчук.

Від бігу відступив один змагун. Організація змагань справна, сніг дуже тяжкий і водянистий. Функції суддів сповняли: побр. інж. Благітка Яр., Благітка Е. і Пузяк.

Перед стартом відбулася спільна знимка всіх змагунів (-ок). Змагання почалися в год. 11.20 мін. і закінчилися в год. 13.05 мін.

### З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Виділ К. Л. К. подає до відома, що краєві лещатарські змагання в дні 4. II. ц. р. почалися з одногодинним опізненням тому, що з причини гострого сходження у бруховицькім лісі деякі відтинки траси можна було позначити щойно в неділю, себто безпосередньо перед змаганнями. Було це поважною перепоною в улаштуванні змагань, тимбільше, що про відслону вправи в дні 3. II. не було ніякого оголошення.

Рівночасно стверджуємо, що п. Гнатейко стартував у барвах К. Л. К., а не — як було помилково подано — в барвах УССК-у.

Щиру подяку за безкорисне відступлення ... для змагунів складає Виділ К. Л. К. п. Андрієві Сабараєві, різьбареві в Голоску, що тим чином вкінці причинився до успішного переведення змагань.

—o—

## Нові книжки й журнали.

**CONTRIBUTIONS A L'HISTORIE DE L'UKRAINE** au VII-e Congres International des Sciences Historiques Varsovie, aout, 1933. Redigées par Miron Korduba Léopol, 1933. Вид. Наук. Т-ва ім. Шевченка, ст. 13.. Table de matierés: 1. Jaroslaw Pasternak: Ostliche Peripherien der Aunjetizer Kultur. 2. Vadym Chtcherbakivskyj: Projet d'une symbolisation dans les recherches ethnologiques. 3. Miron Korduba: Die Enstehung der ukrainischen Nation. 4. Nikolaus Tchubatyj: Gegenstand der Geschichte des ukrainischen Rechtes. 5. Hilarion Swiencickyj: Les influences orientales et occidentales dans l'art Ukrainien du XV—XVII. 6. Roman Zubyk: Wirtschaftliche Struktur des Dorfes in Galizien um die Wende des 18 u. 19 Jh. 7. Josaphat Skruteń: Un demi-siécle d'historie de l'Ordre des Basiliens.

# ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

**Великий Міський Театр.**

Четвер, 15. II. год. 7·30 веч. „Чоловік, що був четвергом“.

Пятниця, 16. II. год. 6. веч. „Чоловік, що був Четвергом“. Шкільна вистава. (Абон. „Або“ неважний.)

**Театр Ріжнородностей.**

Четвер, 15. II. год. 7·30 веч. „Виступ Сокола-Батька“.

Пятниця, 16. II. год. 7·30 веч. „Родина“. (Абон. 12).

**Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича. — Станиславів:**

16. II. Гра па замку.
18. II. Сонце руїни.
19. II. Пісні в лицях.

Небавом виставить театр оперетку „Корневільські Дзвони“ і комедію „Подружжя Льолі“.

## Кіна.

АДРІЯ: „Пат і Патахон як волоцюги“.
АПОЛЬО: „Паприка“.
АТЛЯНТИК: „Парада резервістів“.
ВАНДА: „Св. Антоній Падевський“.
КАСІНО: „В твоїх обіймах“.
КОЛІСЕЙ: „В тайній службі“ і ревія: „Подумай про мене“.
КОПЕРНИК: „Катерина Велика“ (з Єлизаветою Бергнер) і кольоровий додаток.
МІРАЖ: „12 крісел“ (Вл. Бурян).
МАРУСЕНЬКА: „Йосиф у Єгипті“.
МУЗА: „1002-а ніч“.
ПАЛЯС: „Пригода на Лідо“.
ПАН: „Мата Гарі“ й ревія.
ПАСАЖ: „Магараджа“ (з Борисом Карловим).
ХИМЕРА: „Світ без мужчин“.
СТИЛЕВЕ: „Сучасний Робінзон“ і ревія зі Стадниківною.
УТІХА: „Ескадра очайдухів“ і ревія

## Закордонне радіо.

**Червер, 15. лютого 1934**

**Відень** (506,8) 12·00, 19·25 Концерт, **Братислава** (298,8) 16·00 Концерт, **Кошиці** (269,5) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 19·30 Весела програма, 20·10 Спів, 22·40 „Далібор“ оп. Сметани, **Париж** (1724) 21·10 „Фортуніо“ оп. Месаджера **Атльона** (531) 21·00, 21·40, 22·15 Спів, 23·10 Народна музика, **Білгород** (4373), 17·0 Популярні мельодії. **Люксембург** (130,4) 22·00 „Пінста дилика“ оп. Штравса, **Лянгенберг** (455,9) 23·30 Камер. музика, **Міляекер** (522,6) 14·30 Пісні, 20·10 „Дон Паскале“ оп. Доніцотія, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. музика, 18·10 Джез. 19·30 Опера, **Рим** (420,8) 20·45 Симф. концерт.

**Пятниця, 16. лютого 1934.**

**Відень** (506,8) 17·20 Арії та пісні, 21·00 Симф. концерт, **Братислава** (298,8) 20·40 Словацькі пісні, **Прага** (470,2) 19·35 Концерт, **Париж** (1724) 13·30 Концерт, 21·45 „Венецький купець“ траг. Шекспіра, **Атльона** (531) 20·30, 22·15 Спів, **Білгород** (437,3) 19·00 Пісні, **Берлін** (356,7) 20·35 Сучасна музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·25 Ісляндські пісні, 18·25 Скрипка, **Ляйпціг** (372,2) 15·00 Спів, 16·00 Концерт. 20·10 Оп. музика, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. музика, 18·10 Джез, 19·30 Опера, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

## Львівське радіо.

**Четвер, 15. лютого 1934.**

7·00—8·00 Раншня авдиція, **9·45 Богослуження з Волоської церкви у Львові**, 12·05 Оперетькова музика з грам. плит, 12·35 Концерт, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Джезовий концерт, 16·55 З новочасної естонської музики (грам. плити), 17·20 Фейлєтон „Не терплю жінок“, 17·30 Авд. Словацький у Швайцарії, 19·03 Вернигора та його ворожби на тлі нар. переказів, 19·15, Всячина, 19·25 Відчит, 19·40 Сніговий комунікат. 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·00, 21·15 Концерт орхестри, спів, 21·00 Технічна скринька, 22·00 Те саме, а все ж що інше (грам. плити), 22·30, 23·30 Танкова музика.

**Пятниця, 16. лютого 1934.**

7·00—8·00 Раніщня авдиція, 12·05, 12·33 Концерт сальонової музики, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські справи, 15·40 Конкурс тенорів (грам. плити) 16·10 На службі милосердя, 16·18 Легка музика з грам. плит. 16·40 Серед книжок, 16·55 Спів, 17·20 Музика на два фортепяни, 17·50 Наука стенографії, 18·00 Відч. для учителів „Школа давня та сьогоднішня“, 18·20 Легка музика, 19·05 Всячина та грам. плити. 19·25 Фейлєтон, 19·40 Спортові вістки, 19·43 Сніговий комунікат, 19·55 Сільва рерум. 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, літ. новини, 22·40, 23·05 Танкова музика.

—o—

## БІРЖА.

### ГРОШІ.

У Львові долар у приватних оборотах 5·38.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·93 — Париж 34·93, — Берлін 209·40, Ціріх 171·48. Амстердам 357·—, Нюйорк кабель 5·36 і пів. Нюйорк чеки 5·36.

Корона чеська впала до 21·75 зол. за 100 кор

### ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 14. II. масло 2·70, молоко, —·19, сметана —·80, яйця 3·— 3·10

Тенденція на масло сильна, на молоко, сметану і яйця удержана.

**Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу за 1 кг.:**

| Рід: | Добірні: | I-а | II-а |
|---|---|---|---|
| Кури молоді на печення | 1.65 | 1.50 | 1.40 |
| Кури на росіл | 1.65 | 1.50 | 1.40 |
| Качки | 1.55 | 1.40 | 1.10 |
| Гуси | 1.30 | 1.30 | 1.05 |
| Індики | 1.80 | 1.65 | 1.55 |
| Пантарки за одну штуку | | 2.50 | |



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.